

Lučka AŽMAN MOMIRSKI

»Campo«¹ v Izoli

Preobrazba izolskega parkirišča Lonka v trg ob Sončnem nabrezju je ena izmed aktualnih nalog prostorske politike v Izoli. Projekte za javni mestni trg na tej lokaciji so pripravile štiri vabljene skupine strokovnjakov. Namen prispevka je definiranje značilnih potez predlogov, združevanje teh predlogov glede na podobnosti značilnih potez v skupine in primerjanje skupin z namenom iskanja tiste rešitve, ki je najboljša glede na strokovne ali/in naročnikove zahteve.

Transformation of the Lonka parking lot into a square adjacent is one of pending tasks of physical planning policies in Izola. Proposals for a public urban square on the site were prepared by four invited groups of experts. The goals of the article are to define the characteristic features of the proposals, grouping of proposals in view of their similarities and comparison of ideas. The intention is to find those solutions that can reach professional and/or development demands.

**Campo
Izola
Lonka
Trg**

**Campo
Izola
Lonka
Square**

1. Uvod

Izola je obalno mesto, ki v zadnjih dveh desetletjih doživlja velike in pomembne prostorske spremembe. S t. i. *postmodernim turističnim kolonializmom* (Tomšič, 1997) se je pričel pospešeno urbanizirati zahodni del obale izolskega amfiteatra. Na izteku te obale pred starim mestnim jedrom je v mestni strukturi po svoji velikosti mogočna mestna ploščad z imenom Lonka², kjer sta danes parkirišče in občasno prostor za različne športne in kulturne prireditve. Skupaj s parkom Pietro Coppo³ in stavbnim karejem, poslovno-stanovanjskim kompleksom ob Gorkijevi ulici, ki ločuje obe javni površini, je bila Lonka predmet mednarodne urbanistične delavnice leta 2000 v Izoli.

Temeljna izhodišča pri definiciji problema in nadaljnji obravnavi so bila: Lonka je del osrednjega območja mesta Izole, velika in nepozidana ravan, mimo katere poteka *lungomare*⁴ hkrati pa leži neposredno poleg glavnega mestnega križišča ter na stiku novega s starim. Po naštetih kriterijih je prostor predragocen, da bi ga zasedalo parkirišče in bi bilo samo občasno namenjeno za prireditvene dejavnosti.

Namen delavnice je bil preveritvi preobrazbo tega prostora v javni mestni trg. S spremembo uporabnosti površine je bilo nujno rešiti/prevrednotiti tudi problem parkiranja in s tem problem križišč in dostopov. Lonka se mora tudi v prihodnje navezovati na pešpot,

ki povezuje zahodni del Izole (od območja San Simona mimo parka Arrigoni, tovarniškega kompleksa Argo/Riba, Hotela Riviera oziroma srednje gostinske in turistične šole) s starim mestnim jedrom (mandračem) in naprej s Punto.

V prostorski razvojni strategiji Izole lahko območju Lonke, trajnemu javnemu prostoru, pripišemo največji potencial mesta. Konservatorske smernice pri njegovem nadaljnjem preoblikovanju so (Gustin, Tomšič, 2000):

- ohranitev praznega prostora in razmestitev potrebne infrastrukture in tehnične opreme za funkcioniranje trga na njegovem obodu,
- prostor mora postati javni mestni trg, največji v mestu, omejen s stranicami starega mestnega jedra, fasade sedanjega kareja, gostinske šole in morske obale,
- ob morebitni namestitvi dominantnega oblikovnega elementa na trg ta ne sme preprečevati njegove dobre funkcionalnosti,
- vsi posegi morajo zagotavljati multifunkcionalno mestno površino in fleksibilno rabo,
- ohraniti je treba odprtost pogledov s trga proti morju. To je hkrati največja odlika trgov ob morju, saj jih ravno ta posebnost (fenomen horizonta) loči od tistih v notranjosti obalnih mest ali v celinskih mestih, ki so zaprti z vseh strani. Od mestnih vstopov naj bi se še vedno videlo na novi trg in hkrati na morje kot na orientacijsko najpomembnejši element v prostoru;
- jasno morajo biti prepoznavne dostopne poti in linija pešpoti iz Simonovega zaliva do Punte,

- fasadni niz vzhodnega stavbnega kareja je treba urediti kot novo stranico trga in kot vezni element med staro in novo grajeno strukturo,
- ozelenitev na trgu naj bo minimalna, prostorsko neopazna, ker je Lonka obmorski trg – velika odprta površina ob morju. Drevoredi ob obali definirajo zaprt kontinentalni prostor, zato se jim je treba odreči. Zazelenitev pred vzhodnim stavbnim nizom je lahko pomemben funkcionalni (senca v poletnih mesecih) in vizualni (zelenje kot simbol nekdanjega kopnega pred otokom) element,
- uporaba materialov je lahko izrazito sodobna, razen pri parterni ureditvi, ki bi morala povezovati klasične materiale z novodobnimi.

2. Nekaj zgodovinskih dejstev

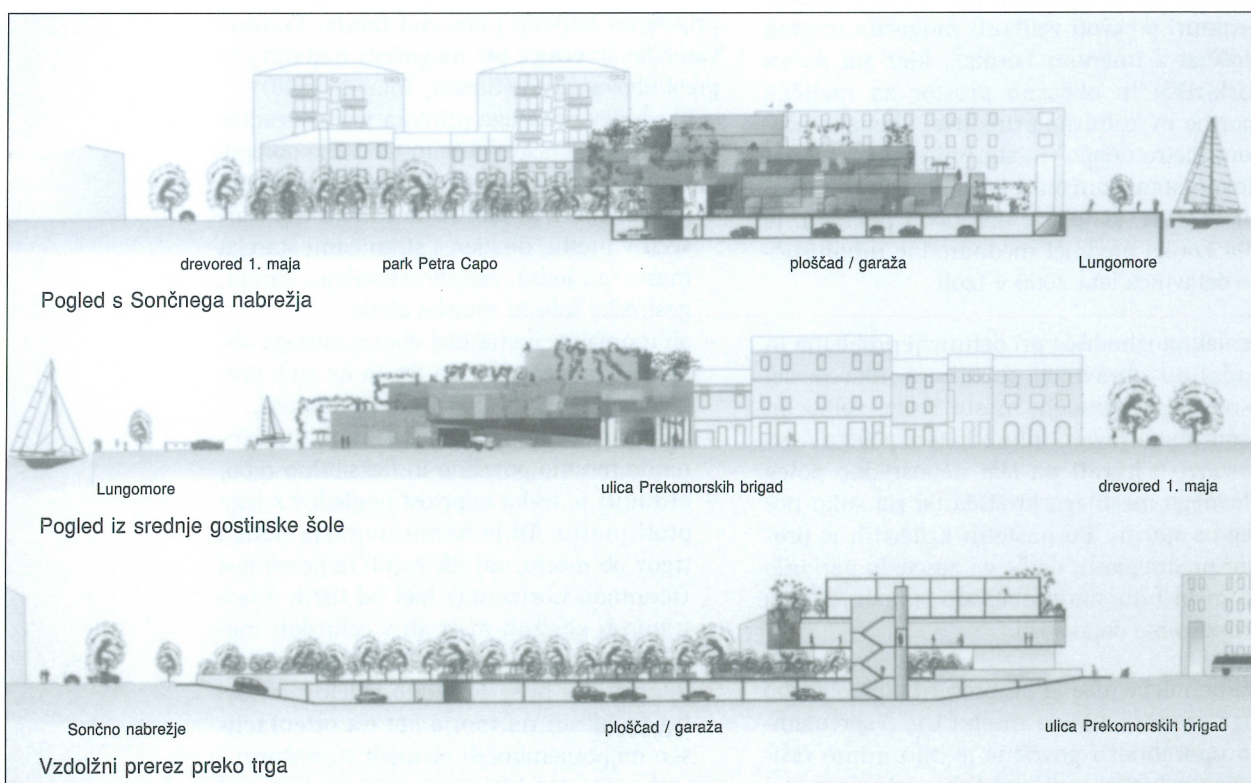
Leta 1797 je Napoleon odpravil Beneško republiko, Benetke pa so skupaj z Istro in Dalmacijo, najprej do 1805, po zlomu francoskih oblasti in dunajskem kongresu zmagovalcev nad Napoleonom pa za daljše obdobje, pri-

padle Avstro-Ogrski monarhiji. Ta politična sprememba je sprožila v Izoli največji preobrat v urbanem razvoju naselbine (Tomšič, 2000). V obdobju razsvetljenega absolutizma so otok povezali s celino, gradili ceste, zasuli močvirja, verjetno tudi nekdanje soline, podirali so vse dotrajano in nefunkcionalno.

Industrijska Izola v 19. stoletju se je širila zunaj nekdanjega obzidja, ki je postopoma popolno izginilo. Mesto je izgubilo srednjeveški zavarovan videz. Okoli starega jedra je nastala prva obodna pot ob obali. Trgi kot na primer Veliki trg so izgubili prejšnjo delovno upravno funkcijo in so postali vse bolj javni in reprezentativni mestni prostori (Tomšič, 1997).

Javne površine so v prvi polovici dvajsetega stoletja doživele razcvet, v drugi pa večinoma propadale.

Tako so med prvo in drugo svetovno vojno prispevali k opremljanju mesta novourejeni elementi javnega značaja mesta: ulica, trg, park in promenada. Trgi so se spreminjali v reprezentativne mestne površine, kar ponazarja dejstvo, da so se namesto osrednje tržne dejavnosti na glavnem trgu razvijale specializirane trgovine po vsem mestu.

Slika 1: MUD Izola 2000 – Lonka

Avtorji: Aleksander Bizjak, Vladimir Vremec, Jernej Černe, Roman Savkovič

Iz tega obdobja je ureditev parka Pietro Coppo. Danes obnovljena in ohranjena zasnova je iz leta 1920, čeprav so že pred tem poskusili urediti mestni park na zasutem, zamočvirjenem vhodnem predelu z vodnjakom. Nekoliko kasneje je nastal Drevored 1. maja, ki je široka dvojna aleja z drevoredom platan in je hkrati glavna povezovalna komunikacija med starim in novim delom mesta. Leta 1930 so ob novi rivi starega mesta posadili ciprese in palme in jedro je s tem postalo promenadno mesto.

Prav na nasutem območju današnje Lonke so po Musolinijevem ukazu uredili nogometno igrišče (Tomšič, 2000).

Po 1945 so pričeli javni prostori mesta propadati, kakor tudi dejavnosti drobne obrti. Opuščali so pomorske povezave z drugimi mesti ob obali Istre in Italije.⁵

Šestdeseta leta so obdobje Mihevčeve Izole.⁶ V tem času je zgradil arhitekt na stičnem robu območja obravnave štiri stolpiče med Drevoredom 1. maja in obalo. Nekoliko ka-

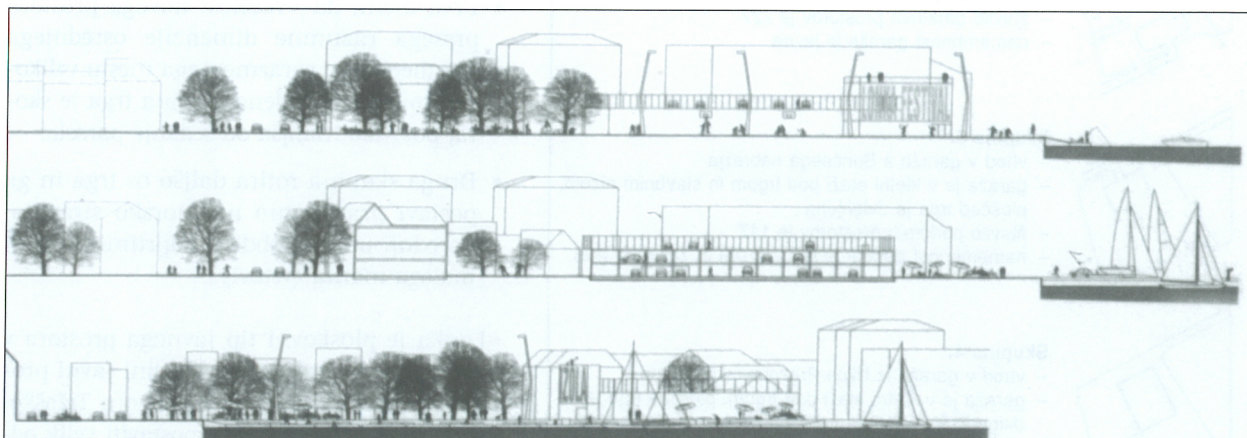
sneje, 1963, uresničil še hotel Riviero oziroma srednjo gostinsko in turistično šolo. V začetku osemdesetih so hotelu prislonjili prizidek avtorja Marjana Vrabca.

3. Pristop k obravnavi predlogov

Po ustaljeni shemi organizacij predhodnih delavnic smo k sodelovanju povabili lokalne, slovenske in tuje arhitekta in urbaniste. Štiri skupine so svoje projekte poimenovala:

- skupina 1: MUD IZOLA 2000 – LONKA ⁷,
- skupina 2: ZGODBA O LONKI ⁸,
- skupina 3: IZOLA – TRG LONKA ⁹,
- skupina 4: IZOLA LONKA – TRG KOT MEDITERANSKI ODER ¹⁰.

Za pristop k obravnavi predlogov smo si izposodili analitično in komparativno metodo, ki sta primerni tudi za ocenjevanje natečajnih predlogov (Košir, 2000), s ciljem enakovredno obravnavati vse predloge.

Slika 2: Zgodba o Lonki

Avtorji: Mirko Buvinić, Blaž Križnik, Tinka Prekovič

Preglednica 1: Lega in velikost novega trga

	Skupina 1: <ul style="list-style-type: none"> – trg trapezne oblike – ohranja stik s Sončnim nabrežjem, daljša stranica sledi morski obali – velikost trga je manjša od današnje ploščadi – daljša stranica trga je v osi S-J, trg je odprt proti zahodu
	Skupina 2: <ul style="list-style-type: none"> – trg pravokotne oblike – stik s Sončnim nabrežjem je prekinjen, krajša stranica sledi morski obali – velikost trga je manjša od današnje ploščadi – daljša stranica trga je v osi V-Z
	Skupina 3: <ul style="list-style-type: none"> – trg podolgovate pravokotne oblike skupaj z manjšim trgom – ohranja stik s Sončnim nabrežjem, daljša stranica sledi morski obali – ohranja velikost današnje ploščadi – daljša stranica trga je v osi S-J, trg je odprt proti zahodu
	Skupina 4: <ul style="list-style-type: none"> – trg pravokotne oblike skupaj z manjšim trgom – ohranja stik s Sončnim nabrežjem, daljša stranica sledi morski obali – velikost trga je manjša od današnje ploščadi – daljša stranica trga je v osi S-J, trg je odprt proti zahodu

Preglednica 2: Ureditev mirujočega prometa in cestni prometni režim

	Skupina 1: <ul style="list-style-type: none"> – vhod v garažo s Sončnega nabrežja – garaža je v kletni etaži pod trgom in novim objektom na J delu parcele – število parkirnih prostorov je 265 – namembnost garaže je javna
	Skupina 2: <ul style="list-style-type: none"> – vhod v garažo iz Ulice Prekomorskih brigad – parkiranje je v garažni hiši v treh nadstropjih, na J delu parcele – število parkirnih prostorov je 227 – namembnost garaže je javna
	Skupina 3: <ul style="list-style-type: none"> – vhod v garažo s Sončnega nabrežja – garaža je v kletni etaži pod trgom in stavbnim nizom, ploščad trga je dvignjena – število parkirnih prostorov je 147 – namembnost garaže je javna (105) in zasebna (42)
	Skupina 4: <ul style="list-style-type: none"> – vhod v garažo iz Ulice Prekomorskih brigad – garaža je v kletni etaži pod trgom, ploščad trga je dvignjena – število parkirnih prostorov je 163 – namembnost garaže je javna (143) in zasebna (20)

Z analitično metodo lahko ugotovljamo najznačilnejše poteze predlogov, s primerjalno pa predloge združujemo glede na podobnosti značilnih potez v skupine, jih primerjamo in poskušamo med njimi poiskati tisto rešitev, ki je najboljša glede na strokovne ali/in naročnikove zahteve.

Bistvene značilnosti predlogov smo predstavili v štirih shemah:

- lega in velikost novega trga (preglednica 1),
- ureditev mirujočega prometa in cestni prometni režim (preglednica 2),
- obnovljene in nove grajene strukture na območju Lonke (preglednica 3),
- parkovne ureditve in zazelenitve (preglednica 4).

4. Primerjave rešitev

Primerjalno so nas zanimala rešitve naslednjih problemov:

- Oblika trga
- Funkcionalnost trga
- Stik z okolico
- Cestnoprometna ureditev
- Ureditev mirujočega prometa
- Obnova ali nadomestitev stanovanjskega kareja ob Gorkijevi ulici
- Obnova in oživitev parka
- Izraz

4.1 Oblika trga

Skupine so predvidele štiri različne kombinacije oblik, velikosti in položajev trgov na Lonki:

- Prva meni, da »velikost novega prostora presega razumne dimenzije osrednjega mestnega trga sorazmernega mestu velikosti Izole«. Predvidena dolžina trga je skoraj polovico manjša od sedanje parcele.
- Druga skupina rotira daljšo os trga in ga postavi pravokotno na morskico stranico. Osrednji prostor obda z odprtimi prostori malega merila (vrtovi).

»Lonka je ploskovni tip javnega prostora v mestu. Je enovita ploskev n edini javni prostor na slovenski obali in v prostoru Tržaškega zaliva, kjer je možno vzpostaviti velik odprt prostor ob neposrednem stiku celine z morjem« (skupina 3). Današnja parcela

Lonke je zato le nekoliko krajša zaradi novega objekta na JZ delu, hkrati pa z novim manjšim trgom ob Ulici Prekormorskih brigad sestavlja sosledje dveh trgov.

Dolžina parcele Lonke je deljena z novim stavbnim nizom na piazza (večji, osrednji trg) in piazzetto (manjši, intimnejši) (skupina 4).

Parcela Lonke je enkratni prostor zaradi svoje velikosti in položaja ob morju. Vrednotenje predlogov po tem kriteriju daje prednost razmišljanju tretje in četrte skupine.

4.2 Funkcionalnost trga

Trg Lonka je polifunkcionalna površina za raznovrstne programe v odprtem prostoru mesta« (skupina 3). Mala tržnica, park, ki se odpira na morje, splavi ob morju, mali vrtovi z vodometi, »svetilnik« z razgledno ploščadjo. Na drugi strani je Lonka prireditveni prostor, kjer potekajo Izolska noč, koncerti, športne prireditve. (skupina 2). Je praviloma prazna, dogajanja in živost se dogajajo na robovih, prostor trga se povezuje z vsemi obodnimi ploskvami (skupina 3). Nastane precej možnosti gibanja in dobimo pravo kaotično multigeometrijo (skupina 1). Ta je lahko nevidna in jo ustvarjajo ljudje s svojimi dejavnostmi samo v nekem časovnem trenutku, lahko pa je definirana in označena kot element likovne ureditve trga.

Trg je lahko (Vreeburg, 2000):

- komercialno križišče, tržnica, locirana na križpotjih infrastrukturnih komunikacij,
- prostor, kamor prispemo s prevoznim sredstvom in od koder odidemo z njim,
- instrument mestnega razvoja,
- kraj rekreacije, nočnega življenja,
- prostor lokalne, regionalne, državne identitete,
- politični prostor – prostor izražanja ljudskega nezadovoljstva/zadovoljstva,
- agora – javen odprti prostor,
- prostor spomina,
- prostor posebnih, častnih funkcij
- prostor imponiranja, vtisa
- prostor *magnet*, tam, kjer enostavno moraš biti

V 21. stoletju se s spreminjanjem družbe spreminja tudi funkcija trga. Družba se festivalizira, mesto se spreminja v *fun city*.

Preglednica 3: Obnovljene in nove grajene strukture na območju Lonke

	<p>Skupina 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odstranitev stavbnega niza med Lonko in parkom Pietra Coppia (PC) – zazidava na JZ delu parcele, višinski gabarit P + 2 – javni program iz odstranjenega stavbnega niza v pritličju in 1. nadstropju, stanovanjski program v drugem nadstropju
	<p>Skupina 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odstranitev stavbenega niza med Lonko in parkom PC – zazidava na JZ delu parcele, višinski gabarit P + 2 – javni program nekdanjega parkirišča Lonke se preseli v garažno hišo
	<p>Skupina 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stavbni niz nadomesti nov objekt, višinski gabarit P + 3 + M – na JZ delu parcele manjši objekt, višinski gabarit P + 1 + M – program v višjem objektu je mešan, javni in stanovanjski, v nižjem pa samo javni
	<p>Skupina 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stavbni niz nadomesti objekt na dvoetažnem stebrišču – zazidava na JZ delu parcele, višinski gabarit P + 3 – program v objektu na prostoru stavbnega niza je javen – centralna mestna knjižnica, v novem objektu na JZ pa javen in stanovanjski

Preglednica 4: Parkovne ureditve in zazelenitve

	<p>Skupina 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nova zasnova parka Pietro Coppia (PC) – velikost parka je večja od današnje površine parka – ne predvideva dodatnih lokacij zazelenitve – javna funkcija parka
	<p>Skupina 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – park PC je prenovljen – velikost parka je enaka današnji površini parka – predvideva dodatne lokacije zazelenitve: vrt oleandrov, giardino leggero in poljaven atrij
	<p>Skupina 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> – park PC je prenovljen – velikost parka je enaka današnji površini parka – ne predvideva dodatnih lokacij zazelenitve – javna funkcija parka
	<p>Skupina 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> – park PC je prenovljen – velikost parka je večja od današnje površine parka – predvideva dodatno lokacijo zazelenitve: dvojni drevored na JZ lokacije – javna funkcija parka

4.3 Stik z okolico

Območje obravnave je vmesni člen v strukturi mesta:

- je del značilnih zaporedij obalnih sekvenc – to so Trg Lonka, srednješolsko središče s stanovanjskimi stolpiči, Riba, Arrigoni, Marina, Hotel Delfin in Simonov zaliv (skupina 3);
- ima neposredni stik z morjem – splav najbolj neposredno uresničuje željo po večji povezavi mesta z morjem (skupina 2);
- mehki morski rob ... ki se premika s plimovanjem (skupina 3).

4.4 Cestno-prometna ureditev

V tem sklopu je bilo treba odgovoriti na tri vprašanja:

- *navezava na širši prometni sistem*: Tudi po izboljšavah v prometnem sistemu mesta ostaja dostop do Lonke tisti del tega sistema, ki ima le lokalni povezovalni značaj. Križišča, ki združujejo pet različnih smeri (pred pošto, pred Ribo), se zato lahko uredijo krožno za upočasnitev prometa (skupina 3).
- *dostop na trg*: Glavni dostop na sam trg nikakor ne sme biti predviden iz Drevoreda 1. maja, ker je to eden najdragocenejših ambientalnih mestnih motivov v Izoli. (skupina 3) Trg sam je osvobojen motornega prometa, predvidena je samo oskrba, ki lahko poteka mimo parka in zapornic po Volaričevi ulici (skupina 2).
- *dostop v garaže*: Mnenja o primerni lokaciji za vstop v garažo so različna, dve skupini zagovarjata vstop s Sončnega nabrežja (skupini 1 in 3), dve pa iz Ulice Prekomorskih brigad (skupini 2 in 4),

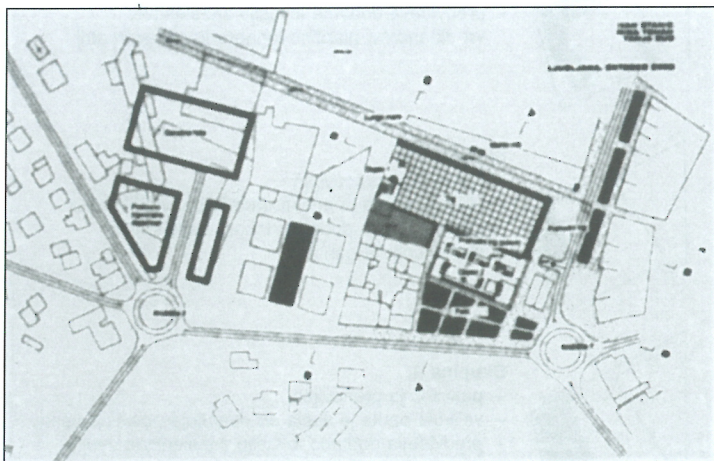
oziroma iz Volaričeve ulice (skupina 2). Ambientalno je zadnji predlog ugodnejši, saj neprijetno infrastrukturo skrije za hrbotom. Promet namreč ne umika s trga samo fizično, ampak ga tudi vizualno zakriva, oblikovanje ploščadi pa na svojem stiku s Sončnim nabrežjem ni omejeno z nujnimi uvozi in izvozi iz garaže. Funkcionalno je vstop s Sončnega nabrežja bližje krožnemu križišču, kjer se promet razcepi, in je zato nekoliko ugodnejši.

4.5 Ureditev mirujočega prometa

Skupine predvidevajo tri različne prostorske različice garaže:

- *poglobljeno* – tri skupine (skupine 1, 3 in 4) prestavijo sedanje parkirišče na ploščadi v kletno garažno hišo, ki je lahko deljena na javni in zasebni del (skupini 3 in 4). Poglobitev garaže vpliva tudi na videz trga, saj se sama ploščad dvigne za 1 m in postane mediteranski oder (skupini 3 in 4);
- *dvignjeno* – skupina 2 predlaga garažno hišo (z javnim programom v pritličju), ker tako pridobi veliko parkirnih prostorov, kratke dovozne poti in majhno tlorisno površino trga. S tem je odstranjen stavbni kare med Lonko in parkom Pietra Coppa, oblika trga se zato spremeni. Lokacija garaže je ob Ulici Prekomorskih brigad.
- *splav s parkirnimi prostori* – je poskus ureditve parkirišča kar najbližje mestnemu središču (skupina 2).

Kapaciteta parkirišča Lonke je še vedno sorazmerno majhna, zato lahko večji prostor na lokaciji tovarne Riba zaradi svoje lege oskrbuje vse območje med nekdanjo tovarno Arrigoni in Lonko (skupina 3).

Slika 3: Izola – Trg Lonka

Avtorji: Ivan Stanič, Tanja Rus, Nina Toman

4.6 Obnova ali nadomestitev stanovanjskega kareja ob Gorkijevi ulici

Predlagane so štiri rešitve:

- *prenova stanovanjskega kareja* – nobena od skupin se ni odločila za to možnost;
- *rekonstrukcija kareja v tlorisnih in vertikalnih gabaritih* – tudi tej možnosti ni sledila nobena skupina;
- *postavitev novega kareja* – Objekt (P + 3 + M), ki nadomešča sedanje objekte, je objekt mešane rabe. Fasada je sestavljena iz treh objektov, ki so v globini povezani s stekleno ploskvijo, tako da posnemajo nekdanjo strukturo stavb tega niza. V nad-

stropjih so stanovanja orientirana na južno parkovno stran z balkoni, z drugačnim oblikovalskim izrazom in poudarjenimi horizontalnimi linijami ter drsnimi polknami, ki ustvarjajo naključno in raznoliko dinamiko fasade (skupina 3); na lokaciji nekdanjega stavbnega kareja četrta skupina uredi centralno mestno knjižnico v stekleni hiši z eno etažo na dvoetažnem stebrišču, tako da park in trg v parterju prostorsko prehajata (skupina 4).

- *odstranitev kareja* – Z rušenjem niza stavb med današnjim parkiriščem in parkom dosežemo bistveno kakovostnejšo podobo v pogledu na morje iz mesta in v pogledu mesta z morja: morje postane v mestu bolj prisotno in ga zaznavamo že s Trga republike, Drevoreda 1. maja ali celo s Pittonijeve ulice in konca Cankarjevega drevoreda ... Z morja predstavlja Lonka sedaj zeleno mejo, ločnico, ki ločuje merilo starega mestnega jedra od merila novejših gradenj (skupina 2). Stavbni pas med parkom in nastalo ploščadjo v celoti odstrani tudi prva skupina; večino tako eliminiranih programov nadomestijo v novem objektu (skupina 1).

Z odstranitvijo kareja in transformacijo jasnih prostorskih meja v prehajajoče nastane nevarnost, da integracija različnih segmentov obravnavanega območja ne uspe oziroma se celo obrne v prostorski razpad trga. Nevarnost je toliko večja, ker je ob robu križišča, ki je prostorski organizator urbanih tokov, odprt javni prostor in tudi trg. Prehodi iz prometnega vozlišča v park in potem v novi Trg Lonka so brez vertikalne členitve nejasni, prostori ne dovolj definirani. S tem se izpolni pogoj za nastanek t. i. *non-place*, odsotnost prostora, inverzije ograjenega vrta¹¹ (Aben, de Witt, 1999) kot razvojnega izhodišča trga in parka v nekaj popolnoma nasprotnega.

4.7 Obnova in oživitev parka

Skupine predlagajo obnovo parka z manjšimi spremembami:

- odstranitev dela grmovnic in zasaditev teh površin s travo (ter prehodov) v vseh smereh, še posebno drevored-trg-morje, in obnova vodnjaka v originalnem stanju (skupina 2);
- ohranjen park z dodatki na severnem robu (skupina 3);
- v parkovnem delu različna območja zgoščitev (skupina 1);

- park se poveča do trga, hortikulturno sasnira in uredi v mediteranski mestni senčni vrt (skupina 4).

Park Pietra Coppa je bil leta 2001 obnoven po zamisli arhitekta Aleksandra Bizjaka in krajinskega arhitekta Vladimirja Vremca.

4.8 Izraz

Iz predlogov lahko izluščimo vsaj tri različne variacije:

- *mediteranski trg s historicistično ikonografijo* – O tej romantični predstavi trga skupine ne razmišljajo (skupina 1), kajti kaj lahko se taki trgi spremenijo v statične turistične eksponate (skupina 2);
- *sodobni mediteranski trg* – »Pri oblikovanju podobe prostora Lonke, je slika mediteranskega trga prva referenca. To so moderni in prilagodljivi prostori, sposobni stalnih prilagoditev in nadgradenj (skupina 2). Zdi pa se, da skupina pojem mediterana enači z bogato vegetacijo, medtem ko nove objekte oblikuje docela supermodernistično; obala, luka, pomol, mestni trg in tržnica, prostor ob fontani ali svetilniku in morje samo postanejo od časa do časa oder na odprtem, mediteranski teater« (Matvejevič, 2000) Kljub temu predvidijo objekt knjižnice kot zahtevno konstrukcijsko in celo transparentno hišo

Slika 4: Izola Lonka – trg kot mediteranski oder
Avtorji: Boris Zuliani, Peter Rijavec, Marko Volf

(skupina 4); tlorisna dekonstruktivistična geometrija, za katero je vprašljivo kako v tem primeru resnično funkcionira, sestavlja dopadljivo in razgibano kuliso (skupina 1);

- *novi trg* – Mestna ploskev je namenoma surova v svoji fizični manifestaciji, izraz objektov izhaja iz motivov valovanja morja in surove prijaznosti elementa vode in valovite pokrajine naravnega amfiteatra izolskega zaledja. Arhitektura, ki išče svoje reference v naravi, namesto na organskost spominja bolj na postmodernistične oblikovalske pristope. (skupina 3)

5. Sklep

Novi trg ob Sončnem nabrežju je lahko nosilec mestne identitete (*pro*) ali pa tudi ne (*contra*).

Pro Z novim trgom Izola dobi možnost ustvariti novo identifikacijsko točko, okoli katere lahko gradi novo zgodbo (skupina 4). Lonka je žariščna točka obalnih ureditev oziroma reprezentativna mestna ploskev (skupina 3) in deluje kot prostor manifestacije mesta (skupina 2).

Contra Ne zdi se verjetno, da bi bila Lonka samostojno nosilec prihodnje mestne identitete. Bolj verjetno bo kot mestna infrastruktura omogočila delovanje preostalih programov v mestu. Nekoč so mesto naredile prepoznavno palače in trgi, danes to vlogo prevzemajo veliki dogodki.

Stališči lahko združimo: z velikimi dogodki na dobro oblikovani in urejeni poljani trga ob Sončnem nabrežju bo mesto Izola krepilo svojo identiteto in podobo.

Asist. mag. Lučka Ažman Momirski, univ. dipl. inž. arh., Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani
E-pošta: lucka.azman@arh.uni-lj.si

Opombe

- ¹ Campo je izpeljanka iz latinske besede campus, ki označuje obliko prostora (ravan, poljana), njegovo funkcijo (igrišče, bojišče, vadišče, taborišče, prostor za volilna zborovanja, prostor za šotore) in celo njegov pomen (kraljestvo, dvor, oblast).
- ² V latinščini: prostoren, oddaljen, podaljšan.
- ³ Mestni park je dobil ime po Pietru Coppu, geografa, kartografu in raziskovalcu, ki je bil sicer rojen v

Benetkah, vendar je večino življenja preživel v Izoli. Park je bil leta 2001 prenovljen in na dan občinskega praznika odprt za ponovno javno uporabo.

- ⁴ Pot ob morju.
- ⁵ Po podatkih Uprave Republike Slovenije za pomorstvo Koper je viden močan upad prometa potniških ladij v redni plovbi med letoma 1953 in 1993, ko so linijski promet sploh odpravili in od takrat obstaja samo še potniški promet v prosti plovbi. V letu 2000 pa je samo v poletnih mesecih ponovno vpeljana linija med mesti slovenske Obale.
- ⁶ Edo Mihevc, slovenski arhitekt in profesor, 1911–1985
- ⁷ Prva lokalna skupina: Aleksander Bizjak, Vladimir Vremec, Jernej Černe, Roman Savkovič
- ⁸ Mednarodna skupina: Mirko Buvinič, Blaž Križnik, Tinka Prekovič
- ⁹ Slovenska skupina: Ivan Stanič, Tanja Rus, Nina Toman
- ¹⁰ Druga lokalna skupina: Boris Zuliani, Peter Rijavec, Marko Volf
- ¹¹ The enclosed garden.

Viri in literatura

Aben, R., de Witt, S. (1999) *The Enclosed Garden*, 010 Publishers, Rotterdam.

Ažman Momirski, L. (2000) Arhivsko poročilo o mednarodni urbanistični delavnici; Izola – trg ob Sončnem nabrežju, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Cetin, L., Steffe, A. (1997) Pomorski promet v Izoli. V: Ažman Momirski, L., ur.: Poročilo o urbanistični delavnici, Dileme in strategije v Izoli II: urejanje vplivnega območja prometnih in drugih sistemov državnega in mednarodnega pomena, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Guštin, B., Tomšič, D. (2000) Konservatorske smernice Lonka. V: Ažman Momirski, L., ur.: Arhivsko poročilo o mednarodni urbanistični delavnici; Izola – trg ob Sončnem nabrežju, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Košir, F. (2000) Pri Štivanu v Trstu – izvlečki iz sklepne poročila ocenjevalne komisije vabljenega natečaja za slovenski športno rekreacijski center. V: Izbrani članki, 1990/1992, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Matvejevič, P. (2000) Mediteranski brevir, Cankarjeva založba, Ljubljana.

Šuligoj, Boris (2001) Tudi Coppo je odkrival Ameriko, *Delo*, 14. 7. 2001.

Tomšič, D. (1997) Izola 0–2000, Rekonstrukcija urbanega razvoja naselbine (seminarska naloga), Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Tomšič, D. (2000) Razvoj območja Lonke. V: Ažman Momirski, L., ur.: Arhivsko poročilo o mednarodni urbanistični delavnici; Izola – trg ob Sončnem nabrežju, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.

Vreeburg, G. (2000) Public spaces in the fun city. V: Ažman Momirski, L., ur.: Arhivsko poročilo o mednarodni urbanistični delavnici; Izola – trg ob Sončnem nabrežju, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo, Ljubljana.